

Sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitteluohjeistus

27.5.2019

Sari Vuorinen
Projektipäällikkö

 Kuntaliitto
Kommunförbundet

Valmiusseminaari 23.5.2019

- Hankkeen esittely
- Uudet julkaisut
- Jatkoaskeleet

Valmius- ja jatkuvuudenhallinta sote-rakenteissa – kehittämishanke

13.3.2017-12.3.2019

Tavoite tiivistetysti:

- STM:n ja Kuntaliiton yhteisessä hankkeessa kehitetään sosiaali- ja terveydenhuollon varautumista uusissa rakenteissa ja varautumista uusiin uhkakuihin.

Hankkeessa:

- **laaditaan uusi sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitteluohje**
- **valmistellaan sosiaali- ja terveydenhuollon oma kyberturvallisuusohje**
- **kehitetään sopimusperusteista varautumista**
- vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon roolia turvallisuustoimijana
- painopiste poikkeusolojen suunnittelusta jatkuvuudenhallintaan ja häiriötilanteisiin
- luodaan sosiaali- ja terveydenhuollolle oma varautumisen verkosto
- järjestetään koulutusta toimijoille, yhteisiä valmiusharjoituksia sekä alueellisia seminaareja

Työkaluja, ohjeistusta ja tukea

STM:n julkaisusarjassa:

- Valmius- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelma. Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille (Sotekuja)
- Sopimusperusteinen varautuminen. Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille
- Kyberturvallisuus. Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille

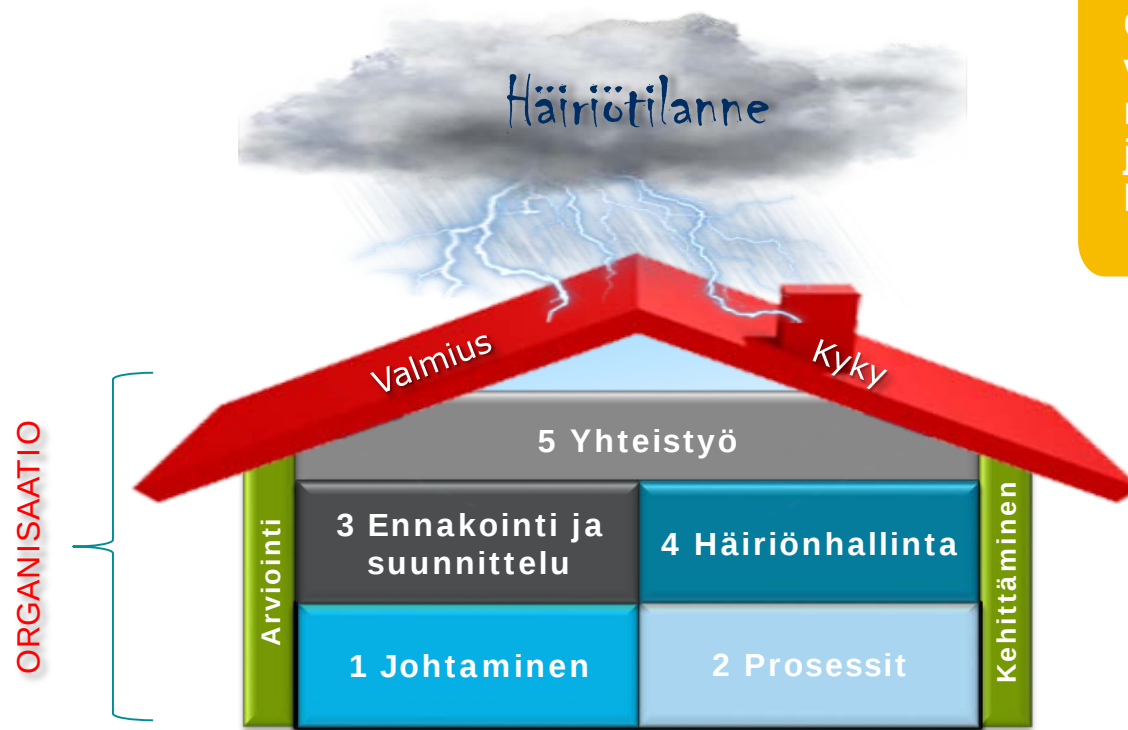
Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisu 2019:10,
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4046-8>

Uusi työkalu sote-varautumisen käyttöön

- Valmius- ja jatkuvuudenhallintasuunnitelma on oleellinen osa varautumista häiriötilanteisiin
- Ohje tukee sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden valmiussuunnittelun ja varautumisen kehittämistä
- Perustuu Kuntaliiton kehittämään Kuja-konseptiin
- Sisältää käytäntöä tukevat ohjeet, mitä tulee kirjata organisaation valmiussuunnitelmaan
- Tavoitteena yhteinen malli valmiussuunnittelusta

KUJA-konsepti

Organisaation valmius ja kyky vastata erilaisiin häiriötilanteisiin muodostuu osa-alueista (1-5), joita voidaan arvioida ja kehittää KUJA-työkaluilla

MIKÄ KUJA-KONSEPTI ON?

KUJA-KONSEPTIN KOLME KOKONAISUUTTA:

Mitä tehdä, jotta valmius ja kyky ovat riittävät?

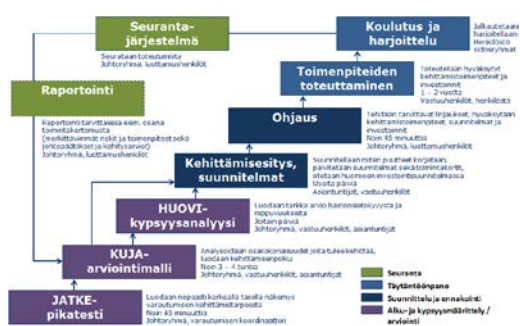
Miten valmius ja kyky saavutetaan?

Millä työkaluilla?

Sisältömalli

MODUULI 1 Jatkuvuudenhallinnan johtaminen	MODUULI 2 Jatkuvuudenhallinnan prosessit	MODUULI 3 Ennakointi ja suunnittelu	MODUULI 4 Häiriöhallinta ja kriisi johtaminen
Perusteet, ohjeistus, vastuut	Hallintajärjestelmä ja prosessit	Toimintaympäristön seuranta	Tilannekuva ja tilannehallinta
Ydintoimintojen kriittisyyden arviointi	Sisälyhtymien muuttaminen prosesseihin	Suunnitelmat ja toimitamallit	Reagointi ja hälyttäminen
Nykytilan tunnistaminen	Organisointi, resurssit ja osaaminen	Suunnitelmien toimeenpää	Kriisi johtamisen käynnistäminen
Johdon tehtöiden varmistaminen	Käsitteellistä	Perehdyttäminen ja kouluttaminen	Operatiivinen toiminta
Toimintavaroisuuden kehittäminen	Jatkuvuudenhallinta hankintaprosessissa	Harjoittelu	Häiriötilanteissa
Seuranta ja ohjaus	Sopimuskuoppausten arviointi	Resurssien ja toimintavaroitusten varmistaminen	Tiedottaminen ja kriisiviestintä
MODUULI 5 Yhteistyö			
Yhteistoiminnan johtaminen	Yhteistyön rakenteet ja resurssit	Toimintaympäristön yhteinen seuranta	Yhteistoiminta häiriön hallinnassa
Painopisteiden määrittely	Yhteinen riskien arviointi	Yhteinen suunnittelu ja harjoittelu	Yhteistyön arviointi ja kehittäminen

Toteutusmalli

KUJA-arviointimalli

The screenshot shows a table with multiple columns representing different evaluation criteria and their current status. The table is color-coded, with green indicating good status and red indicating areas needing attention.

KUJA-pikatesti

The screenshot shows a simplified version of the KUJA evaluation table, focusing on key indicators for a quick assessment. It uses a similar color-coding system to the full model.

Saatavilla ilmaiseksi: www.kuntaliitto.fi/kuja

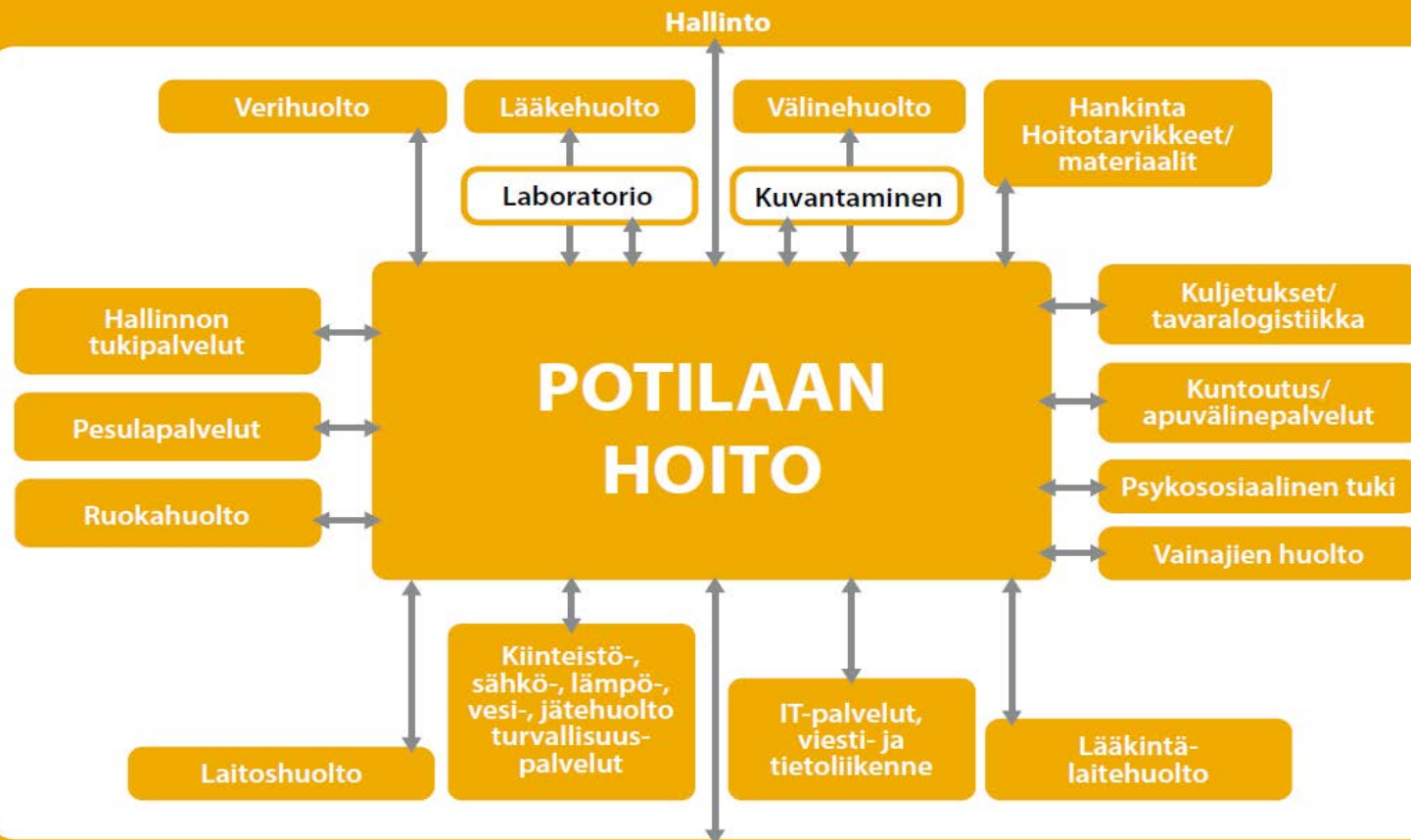

Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2019:9

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4068-0>

Terveysthuollon toimintaympäristö

Kaupalliset yritykset ja yksityiset palveluntuottajat

Kaupalliset yritykset ja yksityiset palveluntuottajat

(Lähde: Terveysthuoltopooli)

Esimerkki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisen ja tuottamisen ketjutuksesta palvelujen ulkoistuksissa

Sopimusperusteinen varautuminen

Palvelutuotannon muutoksiin vastaaminen:

- palvelutuotannon monipuolistuminen
- yksityisen palvelutuotannon kasvu
- verkostot ja ketjutukset

Jatkuvuudenhallinnan kannalta kriittisiin sopimuksiin sisältyy:

- keskeiset sopimusehdot häiriötilanteisiin varautumisesta
- selkeät vastuut ja velvollisuudet
- yhteinen valmiussuunnittelu, -koulutukset ja harjoittelu
- valvonta ja seuranta

Ohje sisältää:

- käytännönläheisiä suosituksia
- malleja sopimusten laatimiseen

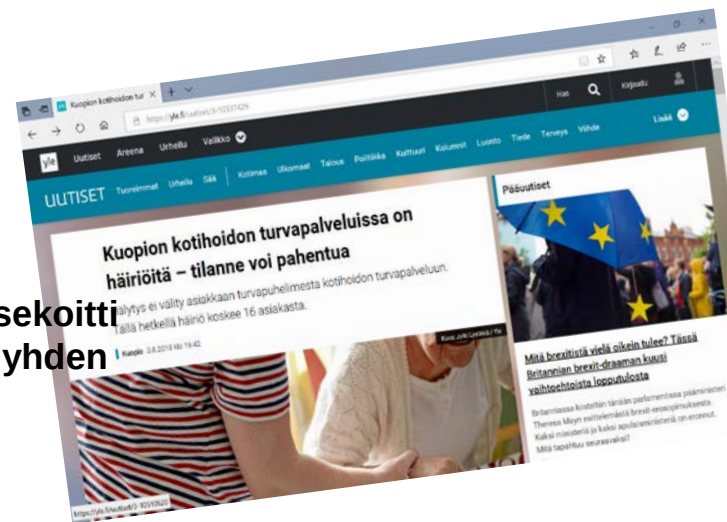

Ohje sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille

Kyberturvallisuus

**Helsingin sähköiset palvelut sekoitti
inhimillinen virhe – Kaikki oli yhden
kaapelin varassa**

**Vastoinikäymiset jatkuvat
Lahden terveystalouksissa –
pääterveysaseman nettiyhteydet
menivät poikki**
Lahden kaupunginsairaalassa
toimivalle pääterveysasemalle ei
voi varata aikoja
tietoliikenneongelman vuoksi.

Valvira: Potilasturvallisuus ollut vaarassa HUS-
alueella

**Syksyn kriisi herätti
huomaamaan ongelmat:
Kriittisten lääkkeiden
jakelu useisiin käsiin?**

Kotimaa

**Sähköisen reseptin
palvelussa laaja häiriö
tiistaiaamuna – Kela sai
vian korjattua ennen
puoltapäivää**

**Sairaala pohti jo potilaiden siirtoa
neljään eri sairaalaan: Vakava
tietoliikennehäiriö haistasi Taysissa,
ovetkaan eivät toimineet kunnolla**
Tietoliikennehäiriö johtui runkokytkimessä
ilmenneestä viasta.

KYBERTURVALLISUUSOHJE SOSIAALI- JA TERVEYDENHUOLLON TOIMIJOILLE

- Osa kansallisen kyberturvallisuusstrategian toimeenpanoa
- Esittelee sosiaali- ja terveydenhuollon toimintaympäristöön liittyviä kyberuhkia sekä kyberhäiriötilanteisiin varautumisen periaatteita ja toimintamalleja.
- Sisältää toimijoiden tehtävät ja vastuut
- Häiriötilanteen määrittely, tilannekuva ja toimintakaavio
- Suositukset

Jatkohanke Sotekuja 13.3. – 31.12.2019

HUOLTOVARMUUSKESKUS
FÖRSÖRJNINGSBEREDSKAPSCENTRALEN
NATIONAL EMERGENCY SUPPLY AGENCY

Kuntaliitto
Kommunförbundet

Työterveyslaitos

KUJA2: Kuntien jatkuvuudenhallinta -projekti

SOTEKUJA -projekti

SOTEJOKI -projekti

OHJAUSRYHMÄ

Kuntien, sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden sekä keskeisten sidosryhmien varautumisen ja jatkuvuudenhallinnan yhteensovittaminen, yhteisen ymmärryksen rakentaminen sekä yhteisten toimintamallien edistäminen

Kuntien varautumisen
tukeminen
→ KUJA-kokonaiskonsepti

Sote-toimijoiden
varautumisen tukeminen
→ Sote-varautumisohjeistus

Sote-toimijoiden
varautumiskulttuurin ja
resilienssin kehittäminen
→ Toimintamalleja varautua
muutoksiin

PROJEKTIRYHMÄ

PROJEKTIRYHMÄ

PROJEKTIPÄÄLLIKÖ

PROJEKTIPÄÄLLIKÖ

PROJEKTIPÄÄLLIKÖ

Jatkohanke Sotekuja 13.3. – 31.12.2019

- Pääpaino ohjeistuksen levittämisessä, jota koulutus- ja viestintämateriaalit tukevat
- Aluekouluttaja/yhteistyömallin hyödyntäminen, fokuksena erityisvastuualueet Helsinki, Tampere, Turku, Kuopio ja Oulu
- Alueelliset koulutusseminaarit marras-joulukuussa
- Poikkeusolojen sosiaali- ja terveydenhuollon neuvottelukunnan tuki ohjeistuksen toimeenpanolle
- Lisäksi koulutukset yhdessä Pelastusopiston, Kuja- ja Sotejoki-sisarhankkeiden kanssa
- Valtakunnalliset sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen kurssit
3. – 4.10.2019 ja
22. – 23.10.2019 Pelastusopistolla Kuopiossa
- Ympäristöterveydenhuollon alueelliset koulutuspäivät
Pohjoinen Suomi, 26.9.2019 Rovaniemi
Eteläinen Suomi 10.10.2019 Kouvola

Jatkohanke Sotekuja 13.3. – 31.12.2019

- Viestintä yhdessä sisarhankkeiden kanssa STM:n ja Kuntaliiton kanavia ja verkostoja hyödyntäen
- Tuotetaan julkaisu/raportti sosiaali- ja terveydenhuollon varautumisen tueksi osa-alueista, jotka eivät sisältyneet kolmeen kevään 2019 ohjeeseen
- Sisältöä täsmennetään ja yhteensovitetään Sosiaali- ja terveydenhuollon poikkeusolojen neuvottelukunnan työn ja tarpeiden mukaiseksi.

KIITOS!

Sari Vuorinen
+358 9 771 2027, +358 50 341 6501
sari.vuorinen@kuntaliitto.fi